

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 188 (XXXII) — Nr. 717

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 10 august 2020

SUMAR

	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 382 din 18 iunie 2020 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 290 și ale art. 341 alin. (5 ¹) din Codul de procedură penală	2–7
Decizia nr. 425 din 23 iunie 2020 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 426 lit. a), sintagma „ <i>judicata în apel</i> ” din Codul de procedură penală	7–9
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 43 din 15 iunie 2020 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept).....	10–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 382**

din 18 iunie 2020

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 290 și ale art. 341 alin. (51)
din Codul de procedură penală**

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel-Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia-Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Mihaela Ionescu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Dana-Cristina Bunea.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 290 și ale art. 341 alin. (51) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Cabinetul de Avocat Gheorghe Ionescu prin titular Gheorghe Ionescu în Dosarul nr. 1.162/280/2018 al Judecătoriei Pitești — Secția penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.142D/2018.

2. La apelul nominal se prezintă apărătorul părții Radu Mircea Racotă, doamna avocat Corina Ruxandra Popescu, având împuternicire avocațială depusă la dosar. Lipsește autorul excepției, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul avocatului prezent, care solicită, în principal, respingerea, ca inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate, iar, în subsidiar, respingerea, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, reiterând argumentele formulate în notele scrise aflate la dosar.

4. Reprezentantul Ministerului Public, având cuvântul, solicită, în principal, respingerea, ca inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate, având în vedere Decizia Curții Constituționale nr. 578 din 1 octombrie 2019, iar în subsidiar, respingerea, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Încheierea din 28 iunie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 1.162/280/2018, **Judecătoria Pitești — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 290 și ale art. 341 alin. (51) din Codul de procedură penală.** Excepția a fost ridicată de Cabinetul de Avocat Gheorghe Ionescu prin titular Gheorghe Ionescu în procedura de soluționare a plângerii formulate, în temeiul art. 340 din Codul de procedură penală, împotriva Ordonanței nr. 664/II/2/2017 din data de 5 ianuarie 2018 dispusă de prim-procurorul Parchetului de pe lângă Judecătoria Pitești în Dosarul nr. 8.840/P/2014, respectiv împotriva soluției de clasare dispuse prin Ordonanța din data de 15 noiembrie 2017 dispusă de Parchetul de pe lângă Judecătoria Pitești în Dosarul nr. 8.840/P/2014.

6. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, autorul acesteia susține, în esență, că prevederile art. 341 alin. (51) din

Codul de procedură penală limitează, pe de o parte, independența judecătorului de cameră preliminară în realizarea actului de justiție, iar, pe de altă parte, încalcă dreptul la apărare și dreptul la un proces echitabil al părților și al persoanei vătămate. În susținerea excepției de neconstituționalitate, invocă considerente ale Deciziei Curții nr. 802 din 5 decembrie 2017. Cât privește prevederile art. 290 din Codul de procedură penală, susține că, în condițiile în care este recunoscută de lege posibilitatea denunțatorului de a sesiza organele de urmărire penală în virtutea unui interes public, ca reprezentant al societății, trebuie recunoscut de lege, în virtutea aceluiași interes, și dreptul denunțatorului de a supune cenzurii instanței de judecată o soluție de clasare. Totodată, autorul este nemulțumit de Decizia nr. 13 din 19 septembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 794 din 9 noiembrie 2011, pronunțată de instanța supremă în soluționarea recursului în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin care s-a decis că „în aplicarea dispozițiilor art. 278¹ alin. 1 din Codul de procedură penală, Agenția Națională de Integritate nu are calitatea procesuală de a ataca soluțiile de neurmărire penală sau de netrimite în judecată dispuse de procuror, plângerile astfel formulate urmând a fi respinse, ca inadmisibile, conform art. 278¹ alin. 8 lit. a) teza a II-a din Codul de procedură penală.”

7. **Judecătoria Pitești — Secția penală** opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În ceea ce privește dispozițiile art. 341 alin. (51) din Codul de procedură penală, apreciază că limitarea mijloacelor de probă este justificată de natura juridică a acestei plângeri, care nu vizează judecarea cauzei penale, ci constituie un mijloc procedural prin care se realizează o analiză a ordonanței procurorului, atacate sub aspectul legalității și temeiniciei acesteia. Reține că stabilirea unor reguli speciale de procedură în cazul judecării plângerii împotriva ordonanței procurorului de neurmărire/netrimite în judecată este realizată de legiuitor în exercitarea competenței sale constituționale și nu încalcă liberul acces la justiție. De asemenea, arată că textul criticat nu aduce atingere dreptului la un proces echitabil, petentul având dreptul de a demonstra în fața instanței de judecată nelegalitatea actului atacat, în raport cu lucrările și materialul din dosarul cauzei, cu înscrisurile noi prezentate, precum și cu posibilitatea formulării de către petent a unor cereri sau excepții cu privire la legalitatea administrării probelor ori a efectuării urmăririi penale. Reține că judecătorul de cameră preliminară apreciază și cu privire la probele administrate în dosarul de urmărire penală, inclusiv sub aspectul dacă acestea sunt sau nu suficiente pentru a fundamenta soluția organului de cercetare penală. În ceea ce privește prevederile art. 290 din Codul de procedură penală, reține că specificul acestei plângeri impune posibilitatea limitării dreptului de a formula o plângere împotriva unei soluții de neurmărire sau netrimite în judecată la anumite persoane. Astfel, poate fi acceptată ideea existenței unui interes legitim public pe care l-ar avea denunțatorul la momentul sesizării organelor de urmărire penală cu privire la săvârșirea unei

infracțiuni, dar procedura instituită de art. 340 din Codul de procedură penală are un caracter privat, dedus din cerința unei vătămări suferite de persoana care se adresează justiției în drepturile sau interesele sale legitime.

8. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, notele scrise depuse la dosar, susținerile apărătorului prezent, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 290 și ale art. 341 alin. (5¹) din Codul de procedură penală, având următorul cuprins:

— Art. 290: „(1) *Denunțul este încunoștințarea făcută de către o persoană fizică sau juridică despre săvârșirea unei infracțiuni.* (2) *Denunțul se poate face numai personal, dispozițiile art. 289 alin. (2), (4)—(6) și (8)—(10) aplicându-se în mod corespunzător.*”;

— Art. 341 alin. (5¹): „*Judecătorul de cameră preliminară, soluționând plângerea, verifică soluția atacată pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul de urmărire penală și a oricărui înscrisuri noi prezentate.*”

12. În susținerea neconstituționalității normei procesual penale ale art. 290, autorul excepției invocă atât dispozițiile art. 20 alin. (2) și ale art. 21 alin. (1) din Constituție, cât și prevederile art. 6 și art. 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, respectiv art. 1 din primul Protocol adițional la Convenție. Cât privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 341 alin. (5¹) din Codul de procedură penală, invocă atât dispozițiile art. 20 alin. (2) și ale art. 21 alin. (3) din Constituție, cât și prevederile art. 6 paragraful 1 teza întâi și art. 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 290 din Codul de procedură penală, Curtea constată că, prin Decizia nr. 578 din 1 octombrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 944 din 25 noiembrie 2019, a examinat critica autorului privind imposibilitatea denunțatorului de a sesiza instanța de judecată competentă să judece plângerea împotriva soluției de netrimitere în judecată dispuse de procuror, împrejurare care este de natură să afecteze accesul liber la justiție. Soluția instanței de control constituțional a fost de respingere a excepției de neconstituționalitate ca inadmisibilă, însă, în considerentele deciziei precitate, Curtea a reținut că dispozițiile art. 290 din Codul de procedură penală, intitulat „Denunțul”, prevăd la alin. (1) că denunțul este încunoștințarea făcută de către o persoană fizică sau juridică despre săvârșirea unei infracțiuni, deci o modalitate de sesizare a organelor de urmărire penală. În general, orice persoană poate face un denunț, chiar și o persoană lipsită de capacitate de exercițiu. Singura condiție pentru cel care face denunțul este să nu fie persoana vătămată prin infracțiune, fiindcă în această situație sesizarea formulată ar constitui o plângere, și nu un denunț. Curtea a reținut, totodată,

că, în urma formulării denunțului, persoana denunțătoare nu dobândește calitatea de parte în procesul penal pe care îl declanșează.

14. Cu privire la modurile de sesizare a organelor de urmărire penală, art. 288 alin. (1) din Codul de procedură penală prevede că „*Organul de urmărire penală este sesizat prin plângere sau denunț, prin actele încheiate de alte organe de constatare prevăzute de lege ori se sesizează din oficiu*”. Ca urmare a investirii organului de urmărire penală, după examinarea sesizării, când constată că au fost strânse probele necesare potrivit dispozițiilor art. 285, procurorul, la propunerea organului de urmărire penală sau din oficiu, în temeiul art. 314 din cod, soluționează cauza prin ordonanță, dispunând clasarea, când nu exercită acțiunea penală ori, după caz, stinge acțiunea penală exercitată, întrucât există unul dintre cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) din Codul de procedură penală sau renunțarea la urmărirea penală, când nu există interes public pentru continuarea urmăririi penale. Împotriva soluției procurorului, persoana căreia i s-a adus o vătămare intereselor sale legitime poate face plângere. Astfel, în temeiul art. 336, coroborat cu art. 339 din Codul de procedură penală, plângerea împotriva măsurilor luate sau a actelor efectuate de procuror ori efectuate pe baza dispozițiilor date de acesta se rezolvă, după caz, de prim-procurorul parchetului, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, de procurorul șef de secție al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Ulterior, persoana a cărei plângere împotriva soluției de clasare, dispusă prin ordonanță sau rechizitoriu, a fost respinsă conform art. 339 poate face plângere, în termen de 20 de zile de la comunicare, la judecătorul de cameră preliminară de la instanța căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță, în temeiul art. 340 alin. (1) din cod.

15. În aceste condiții, cu referire la titularii care, potrivit art. 340 alin. (1) din Codul de procedură penală, pot ataca soluțiile de clasare (neurmărire penală sau netrimitere în judecată) dispuse de procuror, Curtea a analizat problema de principiu, și anume aceea de a stabili în ce măsură denunțatorul se circumscrie noțiunii de „persoană căreia i s-a adus o vătămare intereselor sale legitime”, întrebuintată de legiuitor în cuprinsul art. 336 din Codul de procedură penală.

16. Curtea a observat că, în ceea ce privește acest aspect, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii a pronunțat Decizia nr. 13 din 19 septembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 794 din 9 noiembrie 2011, prin care a admis recursul în interesul legii și a stabilit că, în aplicarea dispozițiilor art. 278¹ alin. 1 din vechiul Cod de procedură penală, Agenția Națională de Integritate nu are calitatea procesuală de a ataca soluțiile de urmărire penală sau de netrimitere în judecată dispuse de procuror, plângerile astfel formulate urmând a fi respinse, ca inadmisibile, conform art. 278¹ alin. 8 lit. a) teza a doua din vechiul Cod de procedură penală. Instanța supremă a apreciat că noțiunea de „denunțator” este incompatibilă cu persoana care, în calitate de subiect pasiv și titular al valorii sociale împotriva căreia s-a îndreptat presupusul act de conduită al făptuitorului, a suferit prin fapta penală reclamată o vătămare fizică, morală sau materială, întrucât în cazul acesteia vorbim despre o altă modalitate de sesizare a organelor judiciare (plângere, iar nu denunț). Delimitând noțiunea de „interese legitime” prin raportare la conduita denunțatorului, care acționează fie pentru că legea îl obligă la un asemenea demers (de exemplu, în cazul infracțiunilor a căror nedenumțare sau nesesizare a organelor judiciare constituie ea însăși o infracțiune), fie pentru că spiritul etic sau civic îl determină la o asemenea acțiune, Înalta Curte de Casație și Justiție a constatat că „în aceste cazuri nu se poate vorbi despre un interes legitim propriu, concret și actual pe care l-ar avea denunțatorul pentru

a depăși demersul inițial, de încunoștințare a organelor de urmărire penală cu privire la presupusa săvârșire a unei infracțiuni, indiferent de cauza care l-a determinat în primă instanță să acționeze (o obligație legală sau propria conștiință)". Instanța supremă a apreciat că, în vreme ce procedura instituită în art. 278¹ din vechiul Cod de procedură penală (în prezent art. 340 din Codul de procedură penală) „are esențialmente un caracter privat, dedus din cerința unei vătămări suferite de persoana care se adresează justiției, în drepturile sau interesele sale legitime”, încunoștințarea organelor judiciare cu privire la săvârșirea unei presupuse infracțiuni de către denunțator se realizează „în virtutea unui interes public, ca reprezentant al societății, ajutând astfel aceste organe să cerceteze fapte prevăzute de legea penală despre care ele nu au avut cunoștință pe altă cale (plângere sau sesizare din oficiu)". Instanța supremă a concluzionat că „acest interes public este limitat însă la sesizarea organelor de urmărire penală și nu conferă denunțatorului dreptul de a supune cauza cenzurii instanței de judecată, atunci când nu s-a dispus începerea urmăririi penale sau trimiterea în judecată”.

17. Instanța de control constituțional a reținut, totodată, că instituția denunțului se regăsește în mai multe acte normative, legiuitorul acordând unele beneficii persoanelor care, pe această cale, contribuie la descoperirea și sancționarea anumitor fapte penale. Astfel, dispozițiile art. 15 din Legea nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri prevăd că „*Persoana care a comis una dintre infracțiunile prevăzute la art. 2—9, iar în timpul urmăririi penale denunță și facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit infracțiuni legate de droguri beneficiază de reducerea la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege*”; dispozițiile art. 19 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2002 privind Departamentul Național Anticorupție dispun că „*Persoana care a comis una dintre infracțiunile atribuite prin prezenta ordonanță de urgență în competența Direcției Naționale Anticorupție, iar în timpul urmăririi penale denunță și facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit astfel de infracțiuni beneficiază de reducerea la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege*”; dispozițiile art. 19 din Legea nr. 682/2002 privind protecția martorilor, în interpretarea dată prin Decizia Curții Constituționale nr. 67 din 26 februarie 2015, prevăd că „*Persoana care are calitatea de martor, în sensul art. 2 lit. a) pct. 1, și care a comis o infracțiune gravă, iar înaintea sau în timpul urmăririi penale ori al judecării denunță și facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit astfel de infracțiuni beneficiază de reducerea la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege*”; dispozițiile art. 15 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 78/2016 pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative prevăd că „*Persoana care a comis una dintre infracțiunile prevăzute de prezenta ordonanță de urgență în competența Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, iar în timpul urmăririi penale denunță și facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a altor participanți la săvârșirea infracțiunii beneficiază de reducerea la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege*”. Curtea a arătat că, prin reglementarea dispozițiilor legale menționate, legiuitorul vine să gratifice un comportament care valorizează atât interesul public, general, al aflării adevărului, cât și interesul particular al denunțatorului. În aceste situații expres prevăzute de lege, interesul particular al denunțatorului se manifestă în cadrul cauzei penale în care persoana denunțatoare este parte,

întrucât aici se aplică beneficiile prevăzute de lege, iar nu și în cauza declanșată ca urmare a denunțului, în care denunțatorul nu valorizează niciun interes personal și în care nu dobândește calitatea de parte.

18. În Decizia nr. 578 din 1 octombrie 2019, Curtea a reținut că își însușește pe deplin argumentele care fundamentează soluția pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în Decizia nr. 13 din 19 septembrie 2011, referitor la persoanele îndrituite să formuleze plângere în fața instanței împotriva soluțiilor de clasare dispuse de procuror, și, totodată, a constatat că, în cauză, autoarea excepției de neconstituționalitate nu își îndreaptă critica spre dispoziția legală care stabilește sfera persoanelor îndrituite la calea de atac (art. 340 din Codul de procedură penală, coroborat cu art. 336 din cod) și care limitează implicit dreptul denunțatorului la formularea plângerii, așa cum s-a prezentat mai sus, ci asupra dispoziției legale care consacră posibilitatea persoanei fizice sau juridice de a încunoștința organul de urmărire penală despre săvârșirea unei infracțiuni, deci chiar norma în temeiul căreia autoarea a dobândit calitatea de denunțator în virtutea căreia formulează critica de neconstituționalitate (art. 290 din Codul de procedură penală). Or, Curtea a constatat că această din urmă normă procesuală nu prezintă niciun viciu de neconstituționalitate din perspectiva criticilor formulate de autoare, obiectul excepției fiind greșit determinat, astfel că sesizarea a fost respinsă ca inadmisibilă.

19. În aceste condiții, având în vedere similaritatea susținerilor autorului excepției din prezenta cauză, Curtea constată că soluția și considerentele Deciziei nr. 578 din 1 octombrie 2019 sunt pe deplin aplicabile, așa încât, în temeiul aceluiași raționament, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 290 din Codul de procedură penală urmează a fi respinsă ca inadmisibilă.

20. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 341 alin. (5¹) din Codul de procedură penală, Curtea observă că acestea au mai fost supuse controlului de constituționalitate prin raportare la aceleași prevederi din Constituție și din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale — invocate și în prezenta cauză — și față de critici similare, prin deciziile nr. 41 din 4 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 324 din 21 aprilie 2020, nr. 204 din 3 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 624 din 18 iulie 2018, nr. 530 din 11 iulie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 888 din 13 noiembrie 2017, și nr. 529 din 11 iulie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 924 din 24 noiembrie 2017, excepția de neconstituționalitate fiind respinsă ca neîntemeiată.

21. În considerentele deciziilor sale, Curtea a reținut că limitarea mijloacelor de probă, pe baza cărora judecătorul de cameră preliminară poate soluționa plângerea formulată împotriva soluțiilor de neurmărire sau de netrimitere în judecată, este justificată, având în vedere natura juridică a acestei plângeri, care nu vizează judecarea propriu-zisă a cauzei penale, ci constituie un mijloc procedural prin care se realizează un examen al ordonanței procurorului, atacate sub aspectul legalității acesteia. Ca urmare, este firesc ca, în vederea soluționării plângerii, instanța să verifice, pe baza materialului și a lucrărilor existente în dosarul cauzei, care au fost avute în vedere de procuror la emiterea ordonanței de neurmărire/ netrimitere în judecată atacate, dacă această soluție a fost sau nu dispusă cu respectarea dispozițiilor legale. De aceea, Curtea a constatat că dispozițiile criticate nu încalcă dreptul la un proces echitabil, astfel cum este acesta consfințit de prevederile constituționale și de reglementările internaționale, petentul având deplina libertate de a demonstra în fața instanței de

judecată nelegalitatea actului atacat, în raport cu lucrările și materialul din dosarul cauzei, cu notele scrise depuse, precum și cu cererile și excepțiile formulate de către inculpat cu privire la legalitatea administrării probelor ori a efectuării urmăririi penale. Curtea nu a primit nici critica potrivit căreia se încalcă dreptul de acces liber la justiție, plângerea reglementată de dispozițiile art. 341 din Codul de procedură penală reprezentând, prin ea însăși, o garanție a realizării acestui drept.

22. De asemenea, Curtea a reținut că stabilirea unor reguli speciale de procedură în cazul judecării plângerii împotriva ordonanței procurorului de neurmărire/netrimiteră în judecată este realizată de legiuitor în exercitarea competenței sale constituționale și nu încalcă accesul liber la justiție, Curtea Constituțională statuând, în acest sens, că legiuitorul poate institui, în considerarea unor situații deosebite, reguli speciale de procedură, ca și modalitățile de exercitare a drepturilor procedurale, principiul liberului acces la justiție presupunând posibilitatea neîngrădită a celor interesați de a utiliza aceste proceduri, în formele și în modalitățile instituite de lege (Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994).

23. În aceleași decizii, Curtea a mai constatat că drepturile fundamentale menționate anterior nu sunt cu nimic îngrădite prin dispozițiile legale supuse criticilor de neconstituționalitate, din moment ce dispozițiile art. 341 alin. (6) și alin. (7) din Codul de procedură penală reglementează soluțiile ce pot fi date de judecătorul de cameră preliminară plângerii împotriva ordonanțelor procurorului de neurmărire/netrimiteră în judecată. Astfel, indiferent de soluția pronunțată, judecătorul de cameră preliminară apreciază și cu privire la probele administrate în dosarul de urmărire penală, inclusiv sub aspectul dacă acestea sunt sau nu suficiente pentru a fundamenta soluția organului de cercetare penală. Admițând plângerea și desființând soluția atacată, instanța poate să dispună motivat fie trimiterea cauzei procurorului „*pentru a începe sau pentru a completa urmărirea penală ori, după caz, pentru a pune în mișcare acțiunea penală și a completa urmărirea penală*” [art. 341 alin. (6) lit. b) și alin. (7) pct. 2 lit. b) din Codul de procedură penală] ori schimbă temeiul de drept al soluției de clasare dacă prin aceasta nu se creează o situație mai grea pentru persoana care a făcut plângerea [art. 341 alin. (6) lit. c) și art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. d) din Codul de procedură penală], fie, atunci când probele legal administrate sunt suficiente pentru judecarea cauzei, desființarea soluției și începerea judecării cu privire la faptele și persoanele pentru care, în cursul cercetării penale, a fost pusă în mișcare acțiunea penală, trimițând dosarul spre repartizare aleatorie [art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. c) din Codul de procedură penală]. În ambele situații, dreptul la un proces echitabil al petentului este pe deplin asigurat, acesta având posibilitatea să se prevaleze de toate garanțiile procesuale ce caracterizează acest drept, sens în care, în cazul prevăzut de art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. c), procurorul și inculpatul pot face, motivat, contestație cu privire la modul de soluționare a excepțiilor privind legalitatea administrării probelor și a efectuării urmăririi penale, contestație ce va fi soluționată, în lumina Deciziei Curții Constituționale nr. 663 din 11 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 52 din 22 ianuarie 2015, cu participarea părților, subiecților procesuali principali și a procurorului, asigurându-se, în acest fel, comunicarea către aceștia a documentelor care sunt de natură să influențeze decizia judecătorului, precum și posibilitatea de a discuta în mod efectiv observațiile depuse în fața instanței. De altfel, Curtea a mai reținut că împrejurarea că judecătorul de cameră preliminară va putea verifica, în cauzele în care a fost pusă în mișcare acțiunea penală, legalitatea administrării probelor și a efectuării urmăririi penale, putând

excluse probele nelegal administrate ori, după caz, să sancționeze potrivit art. 280—282 actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii, în așa fel încât, în situația dispunerii începerii judecării, probele astfel excluse nu mai pot fi avute în vedere la judecarea în fond a cauzei, nu reprezintă altceva decât o reflectare a exigențelor dreptului la un proces echitabil.

24. Tot în deciziile precitate, instanța de control constituțional a reținut că, în preambulul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 18/2016, prin care au fost modificate prevederile art. 341 alin. (2) din Codul de procedură penală, se menționează că aceasta a fost adoptată, în temeiul art. 115 alin. (4) din Constituție, având în vedere faptul că, de la intrarea în vigoare a noului Cod de procedură penală și până în prezent, a fost adoptat un număr semnificativ de decizii ale Curții Constituționale, care au produs un impact semnificativ asupra codului și care necesită intervenție legislativă asupra unor instituții importante, precum procedura soluționării plângerii împotriva soluțiilor procurorului, fiind citate Decizia Curții Constituționale nr. 599 din 21 octombrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 886 din 5 decembrie 2014, prin care s-a constatat că soluția legislativă potrivit căreia judecătorul de cameră preliminară se pronunță asupra plângerii fără participarea petentului, a procurorului și a intimaților este neconstituțională, Decizia Curții Constituționale nr. 663 din 11 noiembrie 2014, precitată, prin care s-a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 341 alin. (10) din Codul de procedură penală potrivit căreia judecătorul de cameră preliminară se pronunță fără participarea procurorului și a inculpatului este neconstituțională, Decizia Curții Constituționale nr. 733 din 29 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 59 din 27 ianuarie 2016, prin care s-a constatat că dispozițiile art. 341 alin. (6) lit. c) și, prin extindere, ale art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. d) din Codul de procedură penală sunt neconstituționale prin împiedicarea accesului la justiție în cazul soluțiilor de renunțare la urmărirea penală. Așa încât Curtea a reținut că, prin modificarea normelor procesuale penale în acord cu deciziile instanței de control constituțional anterior citate, viciile de neconstituționalitate constatate au fost acoperite. Astfel, Curtea a constatat că textul criticat reglementează atât cu privire la citarea petentului și a intimaților și încunoștințarea procurorului în această procedură, cu posibilitatea de a depune note scrise cu privire la admisibilitatea ori temeinicia plângerii, cât și cu privire la posibilitatea petentului și a intimaților de a formula cereri și de a ridica excepții cu privire la legalitatea administrării probelor ori a efectuării urmăririi penale, dacă în cauză a fost pusă în mișcare acțiunea penală. În aceste condiții, Curtea a constatat că, în respectiva cauză, petentul — fiind citat, având posibilitatea de a depune note scrise cu privire la admisibilitatea și temeinicia plângerii, de a demonstra nelegalitatea soluției atacate în raport cu lucrările și materialul din dosarul de urmărire penală și a oricăror înscrisuri noi prezentate, de a formula cereri și de a ridica excepții cu privire la legalitatea administrării probelor ori a efectuării urmăririi penale, în măsura în care în cauză a fost pusă în mișcare acțiunea penală — beneficiază de toate garanțiile dreptului la un proces echitabil.

25. Pentru aceleași argumente, Curtea a constatat că textul criticat nu contravine nici prevederilor constituționale ale art. 24. Astfel, Curtea a reținut că garanțiile procesuale mai sus analizate reprezintă tot atâtea garanții ale realizării unei apărări eficiente, în condițiile ce rezultă din ipoteza juridică reglementată prin textul criticat. Mai mult, în etapele procesuale pe care le parcurge, autorul plângerii formulate, conform prevederilor art. 340 din Codul de procedură penală, poate fi asistat de un avocat ales sau numit din oficiu, în conformitate cu exigențele

dreptului fundamental la apărare. Referitor la pretinsa încălcare prin textul criticat a dispozițiilor constituționale ale art. 16 alin. (1) și alin. (2), Curtea a constatat că persoanele care formulează plângeri împotriva soluțiilor de clasare pronunțate în cauze în care nu a fost pusă în mișcare acțiunea penală se află într-o situație diferită de cea a titularilor unor astfel de plângeri promovate în cauze în care a fost pusă în mișcare acțiunea penală, aspect ce justifică reglementarea în privința acestora a unui regim diferit, din perspectiva probelor care se impun a fi administrate cu ocazia soluționării acestor plângeri de către judecătorul de cameră preliminară. În acest sens, Curtea Constituțională a reținut în repetate rânduri în jurisprudența sa că principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite, motiv pentru care el nu exclude, ci dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite (a se vedea Decizia nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, și Decizia nr. 107 din 1 noiembrie 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 85 din 26 aprilie 1996). În ceea ce privește invocarea de către autorul excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 124 alin. (2) din Codul de procedură penală, Curtea reține că acestea nu sunt aplicabile în prezenta cauză, întrucât ipoteza textului criticat nu vizează unicitatea, imparțialitatea și egalitatea pentru toți a justiției.

26. În prezenta cauză, Curtea reține că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Cabinetul de Avocat Gheorghe Ionescu prin titular Gheorghe Ionescu în soluționarea plângerii formulate, în temeiul art. 340 din Codul de procedură penală, împotriva Ordonanței nr. 664/II/2/2017 din data de 5 ianuarie 2018 dispusă de prim-procurorul Parchetului de pe lângă Judecătoria Pitești în Dosarul nr. 8.840/P/2014, respectiv împotriva soluției de clasare dispuse prin Ordonanța din data de 15 noiembrie 2017 dispuse de Parchetul de pe lângă Judecătoria Pitești în Dosarul nr. 8.840/P/2014.

27. Potrivit încheierii de sesizare și a înscrisurilor aflate la dosar, autorul excepției susține că a fost vătămat prin efectuarea de către intimatul din cauză a unei expertize în cauza civilă în care autorul a reprezentat, în calitate de avocat, petentul dintr-o plângere contravențională respinsă atât în fond, cât și în căile de atac, cu consecința neîncasării onorariului de succes stabilit în contractul de asistență juridică. Din această perspectivă, prin plângerea formulată, a solicitat admiterea acesteia, desființarea soluțiilor atacate, cu consecința redeschiderii urmăririi penale și trimiterii cauzei la procuror în vederea începerii urmăririi penale *in personam* cu privire la intimatul din cauză (care a avut calitatea de expert în cauza privind plângerea contravențională, în calea de atac) sub aspectul săvârșirii de măturie mincinoasă. În acest sens, a solicitat judecătorului de cameră preliminară efectuarea unei expertize tehnice auto, solicitare respinsă de acesta.

28. Alături de cele reținute anterior, Curtea constată că, prin Încheierea definitivă din 13 iulie 2018, în baza art. 341 alin. (6) lit. a) din Codul de procedură penală a fost respinsă ca inadmisibilă plângerea formulată de petentul Cabinetul de Avocat Gheorghe Ionescu — autor al excepției de neconstituționalitate — împotriva Ordonanței nr. 664/II/2/2017 din data de 5 ianuarie 2018 dispuse de prim-procurorul Parchetului de pe lângă Judecătoria Pitești în Dosarul nr. 8.840/P/2014 și, de asemenea, în baza acelorași norme procesual penale, a fost respinsă ca inadmisibilă plângerea formulată de către același petent — autor al excepției — împotriva Ordonanței din data de 15 noiembrie 2017 dispuse de Parchetul de pe lângă Judecătoria Pitești în Dosarul nr. 8.840/P/2014. În considerentele încheierii menționate, judecătorul de cameră preliminară a reținut că din analiza

dispozițiilor art. 336 și art. 340 din Codul de procedură penală reiese că pot face plângere împotriva soluției de clasare în fața judecătorului de cameră preliminară părțile, subiecții procesuali principali și orice alte persoane ale căror interese legitime au fost vătămate sau sunt susceptibile a fi vătămate prin soluția de netrimitere în judecată. Interesul vătămat al petentului trebuie să fie personal, iar nu general, astfel că denunțatorul nu este o persoană ale cărei interese legitime au fost vătămate prin soluția de clasare, dacă nu poate dovedi, în concret că prin soluția procurorului au fost vătămate interese legitime private, personale. Totodată, s-a reținut că petentul, autor al excepției, se consideră vătămat prin soluția de clasare, întrucât nu a încasat onorariul de succes ca urmare a soluției dispuse în dosarul civil, în care intimatul a efectuat o expertiză tehnică. În aceste condiții, judecătorul de cameră preliminară a constatat că neîncasarea onorariului de succes de către petent în dosarul civil și calitatea de avocat a petentului în același dosar nu justifică existența unui interes legitim personal vătămat în formularea plângerii, astfel că, în temeiul art. 341 alin. (6) lit. a) din Codul de procedură penală, a respins, ca inadmisibilă, plângerea petentului, autor al excepției de neconstituționalitate.

29. Prin urmare, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 341 alin. (5¹) din Codul de procedură penală este, la rândul ei, inadmisibilă, pentru lipsa legăturii cu soluționarea cauzei. Astfel, potrivit prevederilor art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, „*Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești [...] privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, care are legătură cu soluționarea cauzei [...]*”. În acest sens, Curtea a reținut, în jurisprudența sa, că o excepție de neconstituționalitate ridicată într-o acțiune *ab initio* inadmisibilă este, de asemenea, inadmisibilă, în condițiile în care nu sunt contestate chiar dispozițiile legale care determină o atare soluție în privința cauzei în care a fost ridicată excepția. Aceasta, deoarece, indiferent de soluția pronunțată de Curtea Constituțională referitor la excepția de neconstituționalitate ridicată într-o cauză *ab initio* inadmisibilă, decizia sa nu va produce niciun efect cu privire la o astfel de cauză. Rezultă că o atare excepție de neconstituționalitate nu îndeplinește o condiție de admisibilitate, aceea a legăturii cu soluționarea cauzei, în sensul prevederilor art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 (Decizia nr. 171 din 8 februarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 242 din 7 aprilie 2011, Decizia nr. 203 din 6 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 324 din 14 mai 2012, Decizia nr. 94 din 27 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 279 din 16 aprilie 2014, Decizia nr. 254 din 5 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 535 din 15 iulie 2016, paragraful 18, și Decizia nr. 433 din 21 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 671 din 31 august 2016, paragraful 22).

30. În ceea ce privește solicitarea avocatului părții Radu Mircea Racotă, formulată în punctul de vedere transmis instanței de control constituțional odată cu încheierea de sesizare, de a i se acorda cheltuielile de judecată, Curtea constată, în temeiul dispozițiilor art. 14 din Legea nr. 47/1992, că aceasta nu poate fi primită, deoarece regulile de procedură civilă referitoare la acordarea cheltuielilor de judecată nu sunt compatibile cu natura procedurii în fața Curții Constituționale (în acest sens, deciziile Curții Constituționale nr. 1.352 din 22 octombrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 844 din 7 decembrie 2009, nr. 270 din 23 mai 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 433 din 16 iulie 2013, și nr. 230 din 19 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 412 din 1 iunie 2016, paragraful 22).

31. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

D E C I D E:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 290 și ale art. 341 alin. (5¹) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Cabinetul de Avocat Gheorghe Ionescu prin titular Gheorghe Ionescu în Dosarul nr. 1.162/280/2018 al Judecătorei Pitești — Secția penală.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătorei Pitești — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 18 iunie 2020.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,

Mihaela Ionescu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

D E C I Z I A Nr. 425

din 23 iunie 2020

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 426 lit. a),
sintagma „judecata în apel” din Codul de procedură penală**

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Marieta Safta	— prim-magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Dana Cristina Bunea.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 426 lit. a), sintagma „judecata în apel”, din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Unirea Shopping Center — S.A. în Dosarul nr. 41.463/3/2018 al Tribunalului București — Secția I penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 476D/2019.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate, ca neîntemeiată, având în vedere natura de cale extraordinară de atac a contestației în anulare.

C U R T E A,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 17 decembrie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 41.463/3/2018, **Tribunalul București — Secția I penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 426 lit. a), sintagma**

„judecata în apel”, din Codul de procedură penală. Excepția a fost ridicată de contestatoarea Unirea Shopping Center — S.A. în cadrul unei contestații în anulare, formulate împotriva Încheierii din data de 7 noiembrie 2018, pronunțată de Tribunalul București — Secția I penală.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate, se prezintă, mai întâi, situația de fapt și de drept în cauză, arătându-se că S.C. Rex Mamaia — S.A. a formulat contestație împotriva ordonanței din data de 16 octombrie 2018, prin care s-a dispus luarea măsurilor asigurătorii asupra bunurilor mobile și imobile ale inculpatei și suspecților în cauză. Prin Încheierea din data de 7 noiembrie 2018, Tribunalul București a dispus admiterea contestației formulate și ridicarea măsurilor asigurătorii dispuse față de suspectă. Împotriva acestei încheieri, Unirea Shopping Center — S.A. a formulat contestație în anulare, având în vedere că judecata cauzei s-a desfășurat fără citarea legală a sa, deși instanța avea obligația de a cita partea civilă din cauză, în conformitate cu dispozițiile art. 250 alin. (4) din Codul de procedură penală. Arată în continuare că, în conformitate cu prevederile art. 426 lit. a) din Codul de procedură penală, Unirea Shopping Center — S.A. are calitatea de parte (parte civilă) și că, față de dispozițiile art. 250 alin. (4), potrivit cărora soluționarea contestației se face „prin încheiere motivată, care este definitivă”, ne aflăm în prezența unei hotărâri penale definitive, așa cum dispozițiile art. 426 din Codul de procedură penală o cer. Mai departe însă, textul legal menționat se referă însă numai la „judecata în apel”, „îngrădind accesul părții la exercitarea dreptului de a formula contestație în anulare în această situație”, în contradicție cu dispozițiile constituționale și convenționale invocate.

6. Se mai arată că un argument în plus pentru neconstituționalitatea sintagmei cuprinse în art. 426 lit. a) din

Codul de procedură penală rezidă în faptul că, împotriva luării măsurii asigurătorii, singura cale de atac care poate fi promovată de către partea interesată este contestația, încheierea prin care se soluționează cauza fiind definitivă, potrivit art. 250 alin. (4) din Codul de procedură penală, aceasta nemaiputând fi atacată de către contestator. Astfel, legiuitorul prevede pentru judecarea acestor cauze un singur grad de jurisdicție, hotărârea neputând fi supusă controlului judiciar la o instanță superioară. Din această perspectivă, „încheierea pronunțată de judecătorul de drepturi și libertăți este asemănătoare ca efecte cu hotărârea dată de către instanța de apel, ambele fiind definitive”.

7. Ca atare, se apreciază că, „pentru a fi în consonanță cu standardul constituțional, pentru a fi respectate exigențele unui proces echitabil [...], art. 426 lit. a) trebuie să fie modificat în sensul că poate fi promovată calea de atac a contestației în anulare și împotriva unei încheieri definitive, în condițiile în care partea interesată nu a fost legal citată, vătămându-se astfel în mod grav drepturile procesuale, precum și posibilitatea de a-i fi reparată paguba creată de către inculpați/suspecți prin infracțiunile săvârșite.”

8. **Tribunalul București — Secția I penală** opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, „având în vedere faptul că textul răspunde principiilor de drept afirmate chiar de petent. În această materie nu este necesară existența dublului grad de jurisdicție, legiuitorul fiind liber să limiteze aplicarea căilor extraordinare de atac la dosare care sunt soluționate în fond și care sunt susceptibile de apel”.

9. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctul lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie sintagma „*judecata în apel*” cuprinsă în dispozițiile art. 426 lit. a) din Codul de procedură penală, având următorul cuprins: „*Împotriva hotărârilor penale definitive se poate face contestație în anulare în următoarele cazuri: a) când judecata în apel a avut loc fără citarea legală a unei părți sau când, deși legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate; [...].*”

13. În susținerea neconstituționalității normelor penale criticate, autoarea excepției invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (3) și (5) referitoare la statul de drept și respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor, ale art. 16 privind egalitatea în drepturi, ale art. 20 — *Tratatul internațional privind drepturile omului*, ale art. 21 — *Accesul liber la justiție*, ale art. 24 — *Dreptul la apărare*, ale art. 124 alin. (2) referitoare la unicitatea, imparțialitatea și egalitatea pentru toți a justiției, art. 126 alin. (3) referitoare la competența Înaltei Curți de Casație și Justiție de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale, art. 142 alin. (1), potrivit căruia Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției, și ale art. 146 — *Atribuții* (ale Curții Constituționale). Se invocă, de asemenea, art. 6 paragraful 1

din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitor la dreptul la un proces echitabil, precum și art. 13 referitor la dreptul la un recurs efectiv.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată, mai întâi, că a fost ridicată în cadrul unei contestații în anulare formulate împotriva unei încheieri pronunțate de judecătorul de drepturi și libertăți în temeiul art. 250 alin. (4) din Codul de procedură penală — *Contestarea măsurilor asigurătorii*.

15. Sub acest aspect, în jurisprudența sa, de exemplu, Decizia nr. 203 din 6 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 324 din 14 mai 2012, Decizia nr. 715 din 6 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 86 din 31 ianuarie 2017, sau Decizia nr. 244 din 6 aprilie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 529 din 6 iulie 2017, Curtea a statuat că o excepție de neconstituționalitate ridicată într-o acțiune *ab initio* inadmisibilă este, de asemenea, inadmisibilă, în condițiile în care nu sunt contestate chiar dispozițiile legale care determină o atare soluție în privința cauzei în care a fost ridicată excepția. [...] Curtea a reținut însă că, în măsura în care sunt contestate chiar dispozițiile legale care determină soluția de inadmisibilitate în privința cauzei în care a fost ridicată excepția, aceasta are legătură cu soluționarea cauzei în sensul art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, astfel încât instanța de contencios constituțional își poate exercita controlul de constituționalitate. Așa fiind, Curtea a constatat că legătura cu soluționarea cauzei a excepției de neconstituționalitate este circumstanțiată de incidența dispozițiilor criticate în pronunțarea soluției de respingere ca inadmisibilă a cererii în justiție. Cu alte cuvinte, atât timp cât dispoziția criticată este temeiul respingerii, ca inadmisibilă, a cererii formulate de petent în fața instanțelor de drept comun, excepția de neconstituționalitate este admisibilă, aceste dispoziții având legătură cu soluționarea cauzei.

16. Ca urmare, raportat la elementele ce configurează speța dedusă controlului de constituționalitate în prezenta cauză, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 426 lit. a), sintagma „*judecata în apel*” din Codul de procedură penală are legătură cu soluționarea cauzei în sensul art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992. De altfel, prin încheierea de sesizare a Curții Constituționale, instanța de judecată a procedat, totodată, la respingerea contestației în anulare ca inadmisibilă, în temeiul art. 426 lit. a) din Codul de procedură penală.

17. Examinând, în continuare, motivele invocate în susținerea excepției, Curtea constată că, în jurisprudența sa, a mai analizat dispozițiile legale criticate, în raport cu critici similare, de exemplu prin Decizia nr. 655 din 17 octombrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 11 din 9 ianuarie 2020, care trimite la jurisprudența incidentă în această materie, respectiv Decizia nr. 623 din 8 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 858 din 18 noiembrie 2015, Decizia nr. 667 din 15 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 870 din 20 noiembrie 2015, Decizia nr. 715 din 6 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 86 din 31 ianuarie 2017, Decizia nr. 501 din 30 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 733 din 21 septembrie 2016, Decizia nr. 804 din 5 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 154 din 19 februarie 2018.

18. În paragraful 16 al Deciziei nr. 655 din 17 octombrie 2019, precitată, Curtea a reținut, în esență, că aceasta este o cale de atac cu o natură juridică mixtă, de cale extraordinară de atac, atât de anulare, având în vedere scopul urmărit, respectiv îndreptarea unor vicii de ordin procedural ce atrag nulitatea, cât și de retractare, fiind de competența instanței a cărei hotărâre se vrea a fi anulată. Fiind o cale extraordinară de atac, contestația în anulare poate fi exercitată numai împotriva hotărârilor penale

definitive, în cazurile strict reglementate de normele procesual penale ale art. 426 și în termenul prevăzut de art. 428 din Codul de procedură penală, la instanța care a pronunțat hotărârea a cărei anulare se cere, respectiv la instanța la care a rămas definitivă ultima hotărâre. Această cale extraordinară de atac vizează hotărâri judecătorești definitive și se promovează în condiții procedurale mult mai stricte decât căile ordinare de atac (cât privește titularii, termenul de introducere, cazurile de contestație în anulare, motivele aduse în sprijinul acestora, dovezile în susținerea lor), tocmai în considerarea caracterului aparte indus de legiuitor pentru această instituție juridică, datorat aspectului că, prin aceasta, se tinde la înlăturarea autorității de lucru judecat pentru o hotărâre penală definitivă și care își produce efecte (în acest sens, Decizia nr. 623 din 8 octombrie 2015, precitată, Decizia nr. 667 din 15 octombrie 2015, precitată, Decizia nr. 715 din 6 decembrie 2016, precitată, Decizia nr. 804 din 5 decembrie 2017, precitată). Totodată, Curtea a reținut că, prin noul Cod de procedură penală, în scopul asigurării celerității procesului penal, legiuitorul a sporit garanțiile procesuale asigurate în faza urmăririi penale și a judecării în primă instanță și a prevăzut o singură cale ordinară de atac, respectiv apelul. În acest fel, Codul de procedură penală în vigoare a redus durata soluționării cauzelor penale, dând totodată eficiență principiului dublului grad de jurisdicție în materie penală, prevăzut la art. 2 din Protocolul nr. 7 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Așadar, hotărârile judecătorești pronunțate în primă instanță, cu excepția celor expres exceptate prin lege, sunt supuse căii de atac a apelului care este integral devolutiv, cale de atac ce poate fi invocată pentru orice motive de fapt și de drept. Prin urmare, faptul pronunțării unei hotărâri penale în primă instanță, când judecata a avut loc fără citarea legală a unei părți sau când, deși legal citată, a fost în imposibilitatea de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate, poate fi invocat ca motiv de apel, instanța de apel fiind obligată să analizeze incidentul procedural anterior arătat. În acest fel, dreptul de acces liber la justiție, dreptul la un proces echitabil și dreptul la apărare ale participanților la procesele penale desfășurate conform acestor proceduri sunt asigurate (paragraful 17 din Decizia nr. 655 din 17 octombrie 2019).

19. Potrivit Curții, „art. 21 alin. (1)—(3) din Constituție garantează dreptul părților de acces liber la justiție, precum și dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, constituind valorificarea explicită a

prevederilor art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Dreptul de acces liber la justiție presupune dreptul oricărei persoane de a se adresa instanțelor de judecată pentru apărarea drepturilor și a intereselor sale legitime. Acest drept nu presupune însă accesul la toate căile de atac și la toate categoriile de instanțe, indiferent de obiectul cauzei ce se cere a fi soluționată. Dreptul la un proces echitabil, invocat în susținerea excepției, reprezintă un standard constituțional a cărui îndeplinire este apreciată în funcție de ansamblul procesului și ținând cont de specificul normelor procedurale aplicabile. Totodată, dreptul la un proces echitabil presupune asigurarea unor principii fundamentale, precum contradictorialitatea și egalitatea armelor, care presupun ca fiecare dintre părți să dispună de posibilități suficiente, echivalente și adecvate de a-și susține apărările, fără ca vreuna dintre ele să fie defavorizată în raport cu cealaltă. La rândul său, art. 6 paragraful 1 din Convenție, referitor la dreptul la un proces echitabil, obligă statele membre la asigurarea prin legislația națională a unor garanții procesuale precum egalitatea armelor, contradictorialitatea, motivarea hotărârilor pronunțate, publicitatea procesului, soluționarea acestuia într-un termen rezonabil, prezumția de nevinovăție și asigurarea dreptului la apărare” (paragraful 18 din Decizia nr. 655 din 17 octombrie 2019).

20. În aceste condiții, Curtea a constatat că „textul criticat reprezintă opțiunea legiuitorului, exprimată în marja de apreciere prevăzută la art. 61 alin. (1) din Constituție. Curtea a reținut, de altfel, că prevederile art. 426 lit. a) din Codul de procedură penală reprezintă o aplicație în domeniul legii procesual penale a dispozițiilor constituționale ale art. 126 alin. (2), conform cărora „competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege”, coroborate cu cele ale art. 129, care fac referire la „condițiile legii” în reglementarea constituțională a căilor de atac (Decizia nr. 515 din 7 iulie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 608 din 11 august 2015). Așadar, reglementarea de către legiuitor, alături de judecata în primă instanță, și a căii ordinare de atac a apelului, a căilor extraordinare de atac echivalează cu asigurarea unor garanții procesuale suplimentare în scopul aflării adevărului, principiu al aplicării legii procesual penale prevăzut la art. 5 din Codul de procedură penală. (paragraful 19 din Decizia nr. 655/2019)

21. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea jurisprudenței Curții, considerăm că soluția pronunțată, precum și considerentele care au fundamentat-o sunt valabile și în prezenta cauză.

22. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Unirea Shopping Center — S.A. în Dosarul nr. 41.463/3/2018, Tribunalul București — Secția I penală, și constată că dispozițiile art. 426 lit. a), sintagma „*judecata în apel*”, din Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului București — Secția I penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 23 iunie 2020.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Prim-magistrat-asistent,
Marieta Safta

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 43

din 15 iunie 2020

Dosar nr. 608/1/2020

Iuliana Măiereanu — pentru președintele Secției de contencios administrativ și fiscal — președintele completului
 Andreea Marchidan — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
 Gheza Attila Farmathy — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
 Virginia Filipescu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
 Emil Adrian Hancaș — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
 Cezar Hîncu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
 Maria Hrudei — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
 Marius Ionel Ionescu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
 Luiza Maria Păun — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ce formează obiectul sesizării este constituit potrivit dispozițiilor art. XIX alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările ulterioare, și art. 36 alin. (2) lit. a) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, (Regulamentul Î.C.C.J.).

Ședința este prezidată de doamna judecător Iuliana Măiereanu.

La ședința de judecată participă domnul Aurel Segărceanu, magistrat-asistent la Secțiile Unite, desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 38 din Regulamentul Î.C.C.J.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel Galați — Secția contencios administrativ și fiscal, în Dosarul nr. 2.468/121/2018, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„Interpretarea dispozițiilor art. 76 alin. (2) din Legea nr. 293/2004 privind Statutul funcționarilor publici cu statut special din Administrația Națională a Penitenciarelor, cu modificările și completările ulterioare, raportat la art. 8 din Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă, republicat, și la art. 22 din Metodologia privind stabilirea răspunderii patrimoniale a funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, aprobată prin Ordinul ministrului justiției nr. 1.760/C/2013, în sensul de a se stabili dacă procesul-verbal de constatare a neregulilor și de stabilire a creanțelor bugetare emis în baza art. 21 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, cu modificările și completările ulterioare, act administrativ prin care s-a aplicat autorității o corecție financiară,

marchează sau nu, în funcție de data emiterii notei de constatare, începutul termenului de prescripție extinctivă a dreptului conducătorului autorității publice de a emite dispoziția de imputare unui funcționar public cu statut special din sistemul administrației penitenciarelor.”

Magistratul-asistent prezintă referatul, arătând că, la solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, instanțele de judecată au comunicat că nu au identificat jurisprudență cu privire la chestiunea de drept ce face obiectul sesizării, iar răspunsul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este în sensul că nu se verifică, în prezent, practică judiciară în vederea promovării unui recurs în interesul legii cu privire la problema de drept în discuție; se arată, de asemenea, că raportul întocmit în cauză a fost comunicat, potrivit dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, părților, dintre care numai recurenta-pârâtă Administrația Națională a Penitenciarelor și-a exprimat punctul de vedere.

În urma deliberărilor, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept ce face obiectul sesizării, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

1. Curtea de Apel Galați — Secția contencios administrativ și fiscal, prin Încheierea din 17 ianuarie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 2.468/121/2018, a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, prin care să se dea o rezolvare de principiu cu privire la următoarea problemă de drept:

„Interpretarea dispozițiilor art. 76 alin. (2) din Legea nr. 293/2004 privind Statutul funcționarilor publici cu statut special din Administrația Națională a Penitenciarelor, cu modificările și completările ulterioare, raportat la art. 8 din Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă, republicat, și la art. 22 din Metodologia privind stabilirea răspunderii patrimoniale a funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, aprobată prin Ordinul ministrului justiției nr. 1.760/C/2013, în sensul de a se stabili dacă procesul-verbal de constatare a neregulilor și de stabilire a creanțelor bugetare emis în baza art. 21 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, cu modificările și completările ulterioare, act administrativ prin care s-a aplicat autorității o corecție financiară, marchează sau nu, în funcție de data emiterii notei de constatare, începutul termenului de prescripție extinctivă a dreptului conducătorului autorității publice de a emite dispoziția de imputare unui funcționar public cu statut special din sistemul administrației penitenciarelor.”

II. Expunerea succintă a procesului. Obiectul investiției instanței care a solicitat pronunțarea hotărârii prealabile. Stadiul procesual în care se află pricina

2. Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului Galați — Secția contencios administrativ și fiscal, cu nr. 2.468/121 din 12.07.2018, reclamantul — persoană fizică, în contradictoriu cu pârâții Administrația Națională a Penitenciarelor București (A.N.P.) și Penitenciarul Galați, a solicitat anularea Dispoziției de imputare nr. 21.707 din 16.01.2018 emisă de primul pârât, restituirea sumelor bănești reținute de pârâtul Penitenciarul Galați în baza dispoziției contestate, indexate cu inflația lunară și daune morale în cuantum de 100 lei/zi, începând cu 14.02.2018 și până la data rămânerii definitive a hotărârii.

3. Reclamantul a susținut, în esență, că prin Dispoziția de imputare nr. 21.707 din 16.01.2018 emisă de ANP i s-a imputat suma de 99.761,91 lei, motivându-se că Penitenciarul Galați a achitat suma de 302.327,19 lei, reprezentând cheltuieli neeligibile calculate în urma Proiectului nr. 96/6.2/S/52913, cu O.P. nr. 1.624/30.06.2017.

4. A arătat că, în cursul anului 2015, Penitenciarul Galați a fost obligat să returneze suma de 309.289,23 lei către OIR POSDRU Sud-Est Brăila, cheltuielă considerată neeligibilă în urma derulării proiectului POSDRU/96/6.2/S/52913, bani care au fost solicitați de la bugetul de stat, cu toate că în contul dedicat proiectului se află și la data prezentă suma de 470.448,66 lei; prin acțiunea sa ilicită (în sensul că banii trebuiau returnați din contul dedicat proiectului, și nu din sume aferente bugetului de stat), Penitenciarul Galați s-a înregistrat cu o pagubă ce trebuia recuperată conform art. 76 din Legea nr. 293/2004 privind Statutul funcționarilor publici cu statut special din Administrația Națională a Penitenciarelor, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 293/2004*) și potrivit dispozițiilor prevăzute de Metodologia privind stabilirea răspunderii patrimoniale a funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, aprobată prin Ordinul ministrului justiției nr. 1.760/C/2013 (*Metodologia aprobată prin Ordinul ministrului justiției nr. 1.760/C/2013*).

5. Reclamantul a menționat că prin Dispoziția nr. 21.707 din 16.01.2018 contestată i s-a imputat faptul că nu și-a îndeplinit atribuțiile de serviciu care îi reveneau în calitate de manager de proiect în perioada 1.10.2010—30.09.2013, aspect care avea legătură cu obligarea Penitenciarului Galați la plata cheltuielilor neeligibile efectuate în cadrul proiectului cu fonduri externe nerambursabile POSDRU/96/6.2/S/52913.

6. În urma cercetării administrative s-a stabilit în sarcina reclamantului obligația de plată a sumei de 99.761,91 lei și, începând cu luna aprilie 2018, s-au efectuat rețineri din salariul lunar în cuantum de 1/3 din salariu (aproximativ 1.500 lei/lună). A învederat că i s-au imputat sume de bani declarate neeligibile pentru achiziția de materiale și mijloace fixe aferente Penitenciarelor Giurgiu și Botoșani, achiziții efectuate după data la care el a fost manager de proiect (începând cu data de 1.05.2012 nu a mai fost nici măcar membru în cadrul proiectului) și fără să existe semnătura sa pe vreuna dintre achiziții.

7. De asemenea, reclamantul a invocat o serie de motive de nelegalitate a dispoziției de imputare atacate, referitoare la neîndeplinirea condițiilor necesare angajării răspunderii patrimoniale, prevăzute de art. 4 alin. (1) din metodologia aprobată prin Ordinul ministrului justiției nr. 1.760/C/2013.

8. Totodată, a arătat că dispoziția de imputare contestată nu a fost emisă de conducătorul instituției păgubite în termenul legal de 30 de zile de la constatarea pagubei, fiind încălcate prevederile art. 76 din Legea nr. 293/2004 și art. 20 din metodologia aprobată prin Ordinul ministrului justiției nr. 1.760/C/2013.

9. Reclamantul a invocat și excepția prescripției dreptului de a dispune emiterea deciziei de imputare, apreciind că aceasta a fost emisă cu depășirea termenului legal de 3 ani.

10. În acest sens, a arătat că a fost manager de proiect în perioada 1.10.2010—01.05.2012, când se presupune că s-ar fi produs o parte din prejudiciu, astfel încât termenul de prescripție s-a împlinit la data de 16.01.2018.

11. *Pârâta A.N.P. a formulat întâmpinare*, solicitând respingerea acțiunii ca neîntemeiată. A susținut că dispoziția de imputare a fost emisă cu respectarea prevederilor art. 13 alin. (3) din metodologia aprobată prin Ordinul ministrului justiției nr. 1.760/C/2013, referitoare la termenul pentru efectuarea cercetării administrative, arătând că norma legală nu stabilește un termen maxim în care se poate face cercetarea administrativă, ci numai un termen în care poate fi atrasă răspunderea patrimonială, respectiv nu mai târziu de 3 ani de la data producerii pagubei.

12. De asemenea, a solicitat respingerea excepției prescripției dreptului de a emite decizia de imputare, arătând că paguba s-a produs la data de 30.06.2017, când a fost emis O.P. nr. 1.624, prin care a fost achitată suma de 302.327 lei stabilită de OIR POSDRU Regiunea Sud Est, prin Nota de constatare a neregulilor și de stabilire a corecțiilor financiare pentru programele operaționale în cadrul Proiectului convergență nr. 10.191 din 15.05.2015 și prin Procesul-verbal de constatare a neregulilor și de stabilire a creanțelor bugetare pentru programele operaționale în cadrul Proiectului convergență nr. 12.380 din 29.06.2015.

13. *Pârâtul Penitenciarul Galați a formulat, de asemenea, întâmpinare*, prin care a invocat excepția lipsei calității procesuale pasive, motivat de faptul că actul administrativ a cărui anulare se solicită este emis de către A.N.P. București, iar cu privire la fondul cauzei a solicitat respingerea acțiunii.

14. *Prin Sentința civilă nr. 476 din 8 iulie 2019, Tribunalul Galați* a respins, ca nefondată, excepția prescripției dreptului pârâtei A.N.P. București de a emite dispoziție de imputare reclamantului. A fost admisă, în parte, cererea de chemare în judecată și a fost anulată Dispoziția de imputare nr. 21.707 din 16.01.2018 emisă de A.N.P. București, fiind obligat pârâtul Penitenciarul Galați să restituie reclamantului toate sumele reținute în baza actului anulat, actualizate cu rata inflației la data plății.

15. Instanța de fond s-a pronunțat, cu prioritate, potrivit art. 248 din Codul de procedură civilă, asupra excepției prescripției dreptului pârâtei A.N.P. București de a emite decizia de imputare, reținând că sunt aplicabile dispozițiile art. 76 alin. (2) din Legea nr. 293/2004, art. 20 alin. (2) și art. 22 alin. (2) din metodologia aprobată prin Ordinul ministrului justiției nr. 1.760/C/2013.

16. Tribunalul Galați a arătat că termenul de 3 ani de la producerea pagubei, prevăzut de textele legale sus-menționate, reprezintă termen de prescripție, iar termenul de 30 de zile de la constatarea pagubei reprezintă termen de decădere.

17. Instanța de judecată a apreciat că momentul producerii pagubei în patrimoniul pârâtului Penitenciarul Galați este data de 30.06.2017, când, cu O.P. nr. 1.624, a fost achitată suma de 302.327 lei, stabilită de OIR POSDRU Regiunea Sud-Est, prin Nota de constatare a neregulilor și de stabilire a corecțiilor financiare pentru programele operaționale în cadrul Proiectului convergență nr. 10.191 din 15.05.2015 și prin Procesul-verbal de constatare a neregulilor și de stabilire a creanțelor bugetare pentru programele operaționale în cadrul proiectului convergență nr. 12.380 din 29.06.2015.

18. Tribunalul Galați a reținut, de asemenea, că pârâtul Penitenciarul Galați a luat la cunoștință „că i se va produce paguba” la data când i s-a comunicat Nota de constatare a neregulilor și de stabilire a corecțiilor financiare pentru

programele operaționale în cadrul obiectivului convergență nr. 10.191 din 15.05.2015 și Procesul-verbal de constatare a neregulilor și de stabilire a creanțelor bugetare pentru organismele operaționale în cadrul obiectivului de convergență nr. 12.380 din 29.06.2015.

19. Instanța de fond a arătat că nu poate reține susținerile reclamantului, potrivit cărora paguba s-a produs la data când, în calitate de manager de proiect, a avizat documentația de atribuire aferentă procedurilor de achiziție publică, având în vedere că, drept urmare a procedurilor de achiziție publică organizate de Penitenciarul Galați, acesta a beneficiat de fonduri europene pentru Proiectul 96/6.2/S/52913 „O societate în schimbare — Reintegrarea socială și profesională a deținuților”.

20. S-a apreciat că paguba în patrimoniul pârâtului (diminuarea patrimoniului) s-a produs ca urmare a achitării creanței bugetare stabilite de POSDRU Regiunea Sud-Est Brăila la data de 30.06.2017.

21. Constatând că dispoziția de imputare contestată a fost emisă la data de 16.01.2018, instanța de fond a reținut că actul a fost emis înăuntrul termenului de prescripție.

22. Tribunalul a apreciat însă că Dispoziția de imputare nr. 21.707 din 16.01.2018 emisă de A.N.P. București, deși emisă în interiorul termenului de prescripție, a fost emisă cu depășirea termenului de decădere de 30 de zile de la constatarea pagubei, astfel încât a dispus anularea acesteia, fără a mai purcede la analiza celorlalte motive de nulitate ale deciziei de impunere.

23. *Împotriva hotărârii pronunțate de instanța de fond au formulat recurs atât reclamantul, cât și pârâtii.*

24. Recurentul-reclamant a invocat dispozițiile art. 488 pct. 6 și 8 din Codul de procedură civilă, solicitând casarea sentinței atacate, în parte, și admiterea cererii de chemare în judecată așa cum a fost formulată. În esență, cu privire la problema de drept ce constituie obiectul sesizării analizate, a arătat că instanța de fond în mod greșit a respins excepția prescripției dreptului pârâtei A.N.P. de a emite dispoziția de imputare, în raport cu împrejurarea că perioada în care a fost manager de proiect a fost 1.10.2010—1.05.2012, când se presupune că s-ar fi produs o parte din prejudiciu, pârâtii având obligația de a emite un act administrativ de imputare în interiorul termenului de prescripție de 3 ani, care era deja împlinit la data de 16.01.2018 și nu se mai putea emite nicio dispoziție de imputare.

25. Recurentul-reclamant a făcut trimitere la efectele obligatorii ale „Deciziei nr. 1/2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție” (probabil Decizia nr. 1 din 17 februarie 2014, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 283 din 17 aprilie 2014 — *n.r.*), considerând că actul contestat a fost emis cu încălcarea dispozițiilor legale în vigoare pentru întreaga perioadă cât s-a derulat proiectul, respectiv i s-au imputat sume a căror cheltuire s-a dispus de către alte persoane și că era împlinit termenul de prescripție.

26. *Pârâtul Penitenciarul Galați a criticat soluția instanței de fond în ceea ce privește excepția lipsei calității procesuale pasive a acestei instituții.*

27. *Pârâta A.N.P. și-a motivat recursul, arătând că actul administrativ a cărui anulare se solicită a fost emis de această instituție, în calitate de ordonator secundar de credite, iar Penitenciarul Galați, ca angajator al reclamantului, nu are nicio calitate în acest litigiu, fiind întemeiată excepția lipsei calității procesuale invocate de acesta din urmă în fața primei instanțe.*

28. De asemenea, a susținut că instanța de fond a considerat ca dată de referință luna mai sau luna iunie 2015, deși în considerentele hotărârii se menționează că „instanța reține ca moment al producerii efective a pagubei în patrimoniul pârâtului

Penitenciarul Galați data de 30.06.2017”; apreciază recurenta că din cele reținute de instanța de fond rezultă că data constatării pagubei este anterioară datei producerii acesteia, ceea ce este vădit eronat; este evident că paguba putea fi constatată numai după achitarea sumei pretinse de OIR POSDRU Regiunea Sud-Est Muntenia, respectiv după data de 30.06.2017, data achitării creanței, în conformitate cu prevederile art. 12 din metodologia aprobată prin Ordinul ministrului justiției nr. 1.760/C/2013.

29. Cercetarea administrativă s-a declanșat în data de 29 august 2017 și s-a finalizat la data de 12.01.2018, prin Procesul-verbal nr. 21.395 din aceeași dată realizându-se efectiv constatarea pagubei.

30. Paguba a fost creată deci în data de 30.06.2017, atunci când a fost achitată de Penitenciarul Galați suma de 302.327,19 lei, cu O.P. nr. 1.624. Până la acea dată nu exista o diminuare a patrimoniului unității, așa după cum în mod greșit apreciază judecătorul fondului, care face o confuzie în ceea ce privește faptele săvârșite de reclamant în perioada 1.08.2012—30.09.2013, în calitate de manager financiar, și diminuarea efectivă a patrimoniului unității penitenciare.

31. Este adevărat că faptele au fost săvârșite în perioada 2012—2013, însă urmările cauzatoare de prejudicii au survenit abia la momentul 2017, data achitării creanței către OIR POSDRU, instituția care, în urma verificărilor, a stabilit valoarea cheltuielilor neeligibile.

32. Pe cale de consecință, concluzionează recurenta-pârâtă, nu se poate stabili decăderea conducătorului instituției din dreptul de a emite dispoziția de imputare, din moment ce abia în data de 12.01.2018 a luat cunoștință de informațiile necesare și obligatorii pentru a putea emite actul administrativ anulat de prima instanță.

III. Dispozițiile legale supuse interpretării

33. *Legea nr. 293/2004**:

„Art. 76. — (1) Răspunderea patrimonială a funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare se angajează în următoarele situații:

a) pentru pagubele produse cu vinovăție în patrimoniul Administrației Naționale a Penitenciarelor sau, după caz, al unităților din subordinea acesteia;

b) pentru nerestituirea în termenul legal a sumelor ce i s-au acordat necuvenit;

c) pentru nerestituirea în termenul legal a contravalorii unor bunuri primite ce nu i se datorau și care nu mai pot fi restituite în natură, precum și a unor servicii ce i-au fost prestate în mod necuvenit.

(2) Repararea pagubelor aduse Administrației Naționale a Penitenciarelor și unităților de penitenciare în situațiile prevăzute la alin. (1) se dispune prin emiterea de către directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor ori de către directorii unităților de penitenciare a unei dispoziții de imputare, în termen de 30 de zile de la constatarea pagubei, sau, după caz, prin semnarea unui angajament de plată, conform metodologiei stabilite prin ordin al ministrului justiției. Împotriva dispoziției de imputare personalul în cauză se poate adresa instanței de contencios administrativ competente, în condițiile legii. Dreptul de a emite dispoziția de imputare se prescrie în termen de 3 ani de la data producerii pagubei.”

34. *Decretul nr. 167/1958:*

„Art. 8. — Prescripția dreptului la acțiune în repararea pagubei pricinuite prin fapta ilicită începe să curgă de la data când păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască atât paguba, cât și pe cel care răspunde de ea.

(...)”.

* Legea nr. 293/2004 a fost abrogată prin Legea nr. 145/2019 privind Statutul polițiștilor de penitenciare, cu modificările și completările ulterioare (art. 210).

35. *Metodologia aprobată prin Ordinul ministrului justiției nr. 1.760/2013:*

„Art. 22. — Dacă constatarea pagubei are loc după expirarea a 3 ani de la data producerii pagubei, dreptul instituției de a emite dispoziție de imputare se prescrie, urmând ca paguba să fie scăzută din evidență potrivit competențelor, dacă fapta neconstată în termen nu constituie infracțiune.”

IV. **Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept**

36. *În opinia recurentului-reclamant* nu se impune sesizarea instanței supreme cu privire la chestiunea de drept enunțată, întrucât dispozițiile legale la care face referire nu sunt interpretabile.

37. Celelalte părți nu și-au exprimat punctul de vedere cu privire la chestiunea de drept în discuție.

V. **Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea**

38. Instanța de trimitere apreciază că sunt întrunite condițiile legale de admisibilitate a sesizării, întrucât problema de drept este nouă, nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare și nici nu a fost dezlegată de instanța supremă printr-o hotărâre obligatorie, iar de lămurirea ei depinde soluționarea cauzei.

39. Contrar dispozițiilor art. 519 și 520 din Codul de procedură civilă, completul care a formulat sesizarea nu procedează la analiza condițiilor de admisibilitate a sesizării și nu menționează motivele pentru care a ajuns la concluzia admisibilității, conform art. 520 din același cod.

40. Instanța de trimitere procedează la prezentarea practicii judiciare în materie, arătând că a identificat următoarele hotărâri care s-au pronunțat cu privire la chestiunea de drept în discuție, în sensul anulării dispoziției de imputare, considerându-se ca moment de producere a pagubei perioada în care fapta a fost săvârșită, respectiv perioada cât reclamantul (funcționar public) se afla în funcția de manager financiar, astfel încât, la data emiterii deciziei de imputare, termenul de prescripție era împlinit:

— Decizia nr. 969 din 24 iunie 2019 a Curții de Apel Galați, prin care a fost menținută sentința instanței de fond (neatașată sesizării);

— sentințele nr. 645 din 25.10.2019 și nr. 647 din 25.10.2019 ale Tribunalului Galați, rămase definitive prin nerecurare.

41. Instanța de trimitere menționează, de asemenea, Decizia nr. 19 din 3 iunie 2019, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 860 din 24 octombrie 2019).

42. Completul care a formulat sesizarea apreciază că termenul de 3 ani în care se prescrie dreptul de a emite dispoziția de imputare se calculează de la data producerii pagubei, scopul fiind acela de a stabili o limită temporală maximă, în raport cu o dată fixă, fiind evident că producerea pagubei este un moment anterior constatării acesteia.

43. Se arată că producerea pagubei semnifică o acțiune sau inacțiune culpabilă a funcționarului public, de natură a cauza un prejudiciu instituției, iar o astfel de acțiune sau inacțiune era în măsură să se realizeze numai în perioada în care a participat efectiv și direct la proiect; în acea perioadă se poate presupune că prejudiciul a fost produs efectiv, iar nu ca rezultat al unui alt demers judiciar.

44. În sprijinul acestei opinii, completul care a formulat sesizarea trimite la prevederile art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 142/2012, cu modificările și completările ulterioare

(Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011), care reglementează obligația beneficiarilor de fonduri europene ca în activitatea lor să elaboreze și să aplice proceduri de management și control care să asigure corectitudinea utilizării acestor fonduri, precum și la considerentele Deciziei nr. 19 din 3 iunie 2019, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, conform cărora paguba constatată, preexistentă notei de constatare întocmite de organul cu atribuții de control în gestionarea fondurilor europene, trebuia să fie cunoscută independent de constatările organului de control, paguba fiind rezultatul exclusiv al culpei privind modalitatea de gestionare a resurselor financiare ale entității controlate, care, potrivit legii, trebuia să aplice proceduri de management și control care să asigure corectitudinea utilizării fondurilor europene.

VI. **Jurisprudența instanțelor naționale în materie**

45. *În urma consultării evidențelor întocmite la nivelul instanței supreme* a fost identificată Decizia nr. 19 din 3 iunie 2019, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, menționată și de către instanța de trimitere în cuprinsul sesizării formulate.

46. Prin această decizie, instanța supremă a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Constanța și a stabilit că:

„În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 268 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 53/2003 privind Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, raportat la art. 8 și 12 din Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă, republicat, și a dispozițiilor art. 211 lit. c) din Legea dialogului social nr. 62/2011, republicată, cu modificările și completările ulterioare, respectiv a art. 2.526 din Codul civil, actul de control efectuat de Curtea de Conturi sau de un alt organ cu atribuții de control, prin care s-a stabilit în sarcina angajatorului obligația de a acționa pentru recuperarea unui prejudiciu produs de un salariat ori rezultat în urma plății către acesta a unei sume de bani necuvenite, nu marchează începutul termenului de prescripție extinctivă a acțiunii pentru angajarea răspunderii patrimoniale a salariatului.”

47. *La solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, instanțele de judecată au comunicat că nu au identificat jurisprudență* cu privire la chestiunea de drept ce face obiectul sesizării; numai Tribunalul Galați a transmis hotărâri judecătorești prin care s-a pronunțat asupra problemei de drept supuse dezlegării, iar tribunalele București, Ialomița, Giurgiu și Vaslui, precum și Curtea de Apel Iași au formulat puncte de vedere cu privire la aceasta.

48. *Astfel, Tribunalul Galați* — Secția de contencios administrativ și fiscal a comunicat sentințele nr. 645 din 25.10.2019, nedefinitivă, nr. 647 din 25.10.2019, rămasă definitivă prin nerecurare, și Sentința nr. 1.146 din 17.12.2018, rămasă definitivă prin respingerea recursului ca nefondat. Prin aceste sentințe au fost anulate dispozițiile de imputare emise împotriva reclamantilor — funcționari publici, considerându-se că momentul producerii pagubei nu se poate situa în afara perioadei în care fapta a fost săvârșită, și anume a perioadei în care reclamantul se afla în funcția respectivă, astfel încât la data emiterii deciziei de imputare termenul de prescripție era împlinit.

49. *Conform punctelor de vedere formulate de tribunalele București (Secția a II-a contencios administrativ și fiscal), Ialomița, Giurgiu și Vaslui și de Curtea de Apel Iași*, actul administrativ prin care s-a aplicat autorității o corecție financiară nu marchează începutul termenului de prescripție extinctivă a dreptului conducătorului autorității publice de a emite dispoziția de imputare unui funcționar public cu statut special din sistemul administrației penitenciarelor.

50. În sprijinul acestei opinii au fost invocate prevederile art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011, precum și considerentele Deciziei nr. 19 din 3 iunie 2019, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii.

51. S-a susținut că termenul de 3 ani se calculează de la data producerii pagubei, scopul urmărit de legiuitor fiind acela de a stabili o limită temporală maximă, în raport cu o dată fixă — cea a producerii pagubei, fiind evident că producerea pagubei este un moment anterior constatării acesteia. Producerea pagubei semnifică o acțiune sau inacțiune culpabilă a funcționarului public de natură a cauza un prejudiciu instituției, iar o astfel de acțiune sau inacțiune era în măsură să se realizeze numai în perioada în care funcționarul a participat efectiv și direct la proiect. În acea perioadă se poate presupune că prejudiciul a fost produs efectiv, iar nu ca rezultat al unui alt demers judiciar.

52. S-a arătat că, de altfel, dispozițiile art. 76 alin. (2) teza finală din Legea nr. 293/2004 prevăd în mod expres și explicit că termenul de prescripție de 3 ani pentru emiterea dispoziției de imputare începe să curgă de la data producerii pagubei.

VII. Jurisprudența Curții Constituționale

53. Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra constituționalității dispozițiilor art. 76 alin. (2) din Legea nr. 293/2004, constatând, de fiecare dată, conformitatea acestora cu Legea fundamentală, prin deciziile nr. 239 din 19 aprilie 2016 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 495 din 1 iulie 2016), nr. 576 din 12 iulie 2016 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 689 din 6 septembrie 2016) și nr. 544 din 13 iulie 2017 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 928 din 24 noiembrie 2017).

VIII. Răspunsul Ministerului Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

54. Prin Adresa nr. 508/C/791/III-5/2020 din 20 martie 2020, Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil nu se verifică, în prezent, practica judiciară, în vederea promovării unui recurs în interesul legii cu privire la problema de drept ce formează obiectul sesizării.

IX. Raportul asupra chestiunii de drept

55. Prin raportul întocmit în cauză, conform art. 520 alin. (7) din Codul de procedură civilă, s-a apreciat că nu sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din același cod, pentru declanșarea mecanismului privind pronunțarea unei hotărâri prealabile, propunându-se soluția respingerii sesizării.

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

56. Examinând sesizarea formulată, întrebarea ce face obiectul acesteia și raportul întocmit de judecătorul-raportor, constată următoarele:

57. Înainte de cercetarea în fond a problemei de drept supuse dezlegării, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept trebuie să analizeze dacă sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

58. Din cuprinsul prevederilor art. 519 din Codul de procedură civilă, care reglementează procedura de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, rezultă următoarele condiții de admisibilitate a sesizării, care trebuie îndeplinite cumulativ:

— existența unei chestiuni de drept; problema pusă în discuție trebuie să fie una veritabilă, susceptibilă să dea naștere unor interpretări diferite;

— chestiunea de drept să fie ridicată în cursul judecării în fața unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță;

— chestiunea de drept să fie esențială, în sensul că de lămurirea ei depinde soluționarea pe fond a cauzei; noțiunea de „soluționare pe fond” trebuie înțeleasă în sens larg, incluzând nu numai problemele de drept material, ci și pe cele de drept procesual, cu condiția ca de rezolvarea acestora să depindă soluționarea pe fond a cauzei;

— chestiunea de drept să fie nouă;

— chestiunea de drept să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, iar Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat deja asupra problemei de drept printr-o hotărâre obligatorie pentru toate instanțele.

59. Procedând la analiza admisibilității sesizării, se constată că aceste condiții nu sunt îndeplinite decât în parte.

60. În ceea ce privește condiția ca respectiva chestiune de drept să fie ridicată în cursul judecării în fața unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, aceasta este îndeplinită, instanța care a formulat sesizarea fiind Curtea de Apel Galați — Secția pentru cauze de contencios administrativ și fiscal, de conflicte de muncă și asigurări sociale, într-o cauză aflată în faza procesuală a recursului.

61. De asemenea este îndeplinită și cerința ca problema de drept să fie esențială, în mod evident de lămurirea ei depinzând soluționarea pe fond a cauzei, care are ca obiect anularea unei dispoziții de imputare emise de o instituție publică din sistemul administrației penitenciarelor în sarcina unui funcționar public cu statut special, ca urmare a corecției financiare aplicate autorității de organul de control în materie.

62. În ceea ce privește condiția ca problema de drept să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, iar Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat deja asupra acesteia printr-o hotărâre obligatorie pentru toate instanțele, se constată că, în mod formal, asupra chestiunii în sine nu există o decizie de unificare.

63. Se constată însă că nu este îndeplinită cerința existenței unei veritabile probleme de drept, care să fie născută dintr-un text incomplet, neclar sau susceptibil de interpretări diferite.

64. Această condiție de admisibilitate a sesizării vizează caracterul real și serios al problemei de drept cu care a fost sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție, ceea ce presupune ca aceasta să prezinte un grad de dificultate suficient de mare, astfel încât să justifice declanșarea procedurii prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă.

65. Sub acest aspect, în doctrină s-a arătat că declanșarea mecanismului de preîntâmpinare a jurisprudenței neunitare presupune existența unei chestiuni de drept reale, iar nu aparente, care să privească interpretarea diferită sau contradictorie a unui text de lege, a unei reguli cutumiare neclare, incomplete sau, după caz, incerte, nu orice problemă de drept putând face obiectul unei astfel de sesizări.

66. În jurisprudența dezvoltată în legătură cu această condiție de admisibilitate, Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat, în mod constant, că, în declanșarea procedurii pronunțării unei hotărâri prealabile, trebuie să fie identificată o problemă de drept care necesită cu pregnanță a fi lămurită, care să prezinte o dificultate suficient de mare, în măsură să reclame intervenția instanței supreme în scopul rezolvării de principiu a chestiunii de drept și a înlăturării oricărei incertitudini care ar putea plana asupra securității raporturilor juridice deduse judecării (*Decizia nr. 24 din 29 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 820 din 4 noiembrie 2015; Decizia nr. 6 din 30 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 144 din 24 februarie 2017; Decizia nr. 10 din 4 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 23 mai 2016, Decizia nr. 62 din 18 septembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 797 din 9 octombrie 2017*).

67. Chestiunea de drept trebuie să fie aptă să suscite interpretări diferite care trebuie arătate în sesizare, cerință care rezultă din dispozițiile art. 520 alin. (1) teza a II-a din Codul de procedură civilă, conform cărora încheierea de sesizare trebuie să cuprindă și punctul de vedere al completului de judecată, care astfel este ținut, în primul rând, să stabilească dacă există o problemă de interpretare ce implică riscul unor dezlegări diferite ulterioare în practică.

68. Or din încheierea de sesizare a instanței supreme cu dezlegarea chestiunii de drept analizate nu rezultă existența unei controverse de practică judiciară evidențiată ca atare de către instanța de trimitere, nici măcar în ceea ce privește jurisprudența aceleiași instanțe. Au fost prezentate patru soluții ale primei instanțe, toate în același sens de interpretare, care coincide cu opinia exprimată de completul curții de apel care a formulat sesizarea; în plus, la solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție de a transmite jurisprudența relevantă, un singur tribunal a identificat soluții de practică judiciară în sensul anulării deciziilor de imputare și calculării termenului de prescripție extinctivă a răspunderii de la data săvârșirii faptei.

69. Astfel, deși în mod corect completul de judecată care a efectuat sesizarea și-a exprimat propriul punct de vedere, așa cum cere textul de lege amintit mai sus, în ilustrarea caracterului controversat al problemei de drept supuse analizei (care decurge din rezolvarea diferită ce ar putea apărea în practica judiciară a aceleiași probleme de drept), completul de judecată a înțeles să prezinte exclusiv soluțiile instanțelor ce susțin acest punct de vedere și a omis să prezinte soluții de practică în sensul opus acestei orientări, ceea ce duce la o incompletă redactare a sesizării și la o imposibilitate de a concluziona în sensul existenței concrete a unor tendințe diferite de practică judiciară. Singura soluție în sensul contrar, evidențiată ca atare, este cea care face obiectul judecării recursului în chiar dosarul în care a apărut chestiunea de drept analizată.

70. Ca urmare, deși ilustrarea caracterului controversat al rezolvării datei unei anumite probleme de drept nu se impune a fi făcută prin numeroase soluții de practică judiciară, aceasta trebuie să fie suficient de convingătoare cu privire la caracterul profund al dilemei judecătorului în interpretarea textelor de lege în discuție, cerință neîndeplinită în cauză.

71. Pe de altă parte, sub aspectul clarității normei a cărei interpretare unitară se solicită, dispozițiile art. 76 alin. (2) din Legea nr. 293/2004 sunt suficient de explicite, aspect subliniat și în punctele de vedere exprimate de instanțele consultate de către Înalta Curte de Casație și Justiție, ca urmare a declanșării mecanismului de unificare, iar corelarea acestor dispoziții cu textele de drept comun din materia prescripției extinctive nu reprezintă o chestiune de drept de o dificultate sporită.

72. În consecință, se constată că problema de drept adusă în dezbatere nu prezintă un grad de dificultate suficient de mare pentru a reclama o rezolvare de principiu pe calea hotărârii prealabile.

73. Pe de altă parte, se constată că în cauză nu este îndeplinită nici cerința legată de noutatea chestiunii de drept supuse analizei, având în vedere Decizia nr. 19 din 3 iunie 2019, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, menționată chiar de către instanța de trimitere.

74. Dincolo de natura juridică diferită a raportului dintre autoritatea publică și funcționarul public, pe de o parte, respectiv dintre angajator și salariat, pe de altă parte, se remarcă faptul că cele două tipuri de răspunderi patrimoniale cuprind reguli similare în ceea ce privește curgerea termenului de prescripție extinctivă.

75. Astfel, în ceea ce privește răspunderea patrimonială a salariatului, prin Decizia nr. 19 din 3 iunie 2019, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, s-au reținut următoarele:

76. Raportat la perioada anterioară datei de 13 mai 2011, față de dispozițiile incidente în materie [art. 268 alin. (1) lit. c) din Codul muncii, coroborat cu art. 8 din Decretul nr. 167/1958, respectiv art. 2.528 din Codul civil], cererile în vederea soluționării unui conflict de muncă (cum ar fi cele legate de recuperarea prejudiciilor cauzate de salariat) pot fi formulate în termen de *3 ani de la data nașterii dreptului la acțiune, drept care se naște la data când păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască atât paguba, cât și pe cel care răspunde de ea.*

77. Ca urmare, decizia de unificare a reținut că actul de control efectuat de Curtea de Conturi sau de un alt organ cu atribuții de control, prin care s-a stabilit în sarcina angajatorului obligația de a acționa pentru recuperarea unui prejudiciu rezultat în urma plății către acesta a unei sume de bani necuvenite, nu marchează începutul termenului de prescripție extinctivă a acțiunii pentru angajarea răspunderii patrimoniale.

78. Aceeași decizie a statuat că, pentru perioada ulterioară datei de 13 mai 2011, dispozițiile art. 211 lit. c) din Legea dialogului social nr. 62/2011, republicată, cu modificările și completările ulterioare, au prevăzut *data producerii pagubei ca fiind momentul nașterii dreptului la acțiunea în răspunderea patrimonială*, astfel că nu prezintă relevanță juridică data întocmirii raportului de control de către Curtea de Conturi sau de către un alt organ cu atribuții de control, prin care s-a constatat caracterul nelegal al unor plăți sau existența unor prejudicii produse de salariat, sau data emiterii ori comunicării actului de control, întrucât acestea reprezintă momentele în care s-a constatat existența prejudiciului, iar nu momentul în care prejudiciul/paguba s-a produs, acesta fiind anterior constatării lui.

79. În esență, în sesizarea supusă analizei de față, problema de drept dedusă judecării este aceea a momentului de la care începe să curgă termenul de prescripție extinctivă a dreptului conducătorului unei autorități publice din sistemul administrației penitenciarelor de a emite dispoziția de imputare unui funcționar public cu statut special din același sistem, în situația constatării unei nereguli și stabilirii unei creanțe în sarcina autorității respective, ca urmare a emiterii unui proces-verbal de constatare a neregulilor și de stabilire a creanțelor bugetare, în baza art. 21 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011.

80. Dispozițiile legale incidente sunt cele art. 76 alin. (2) din Legea nr. 293/2004, care prevăd că *„dreptul de a emite dispoziția de imputare se prescrie în termen de 3 ani de la data producerii pagubei”*; de asemenea cele ale art. 8 alin. (1) din Decretul nr. 167/1958 și ale art. 22 din Metodologia aprobată prin Ordinul ministrului justiției nr. 1.760/C/2013, care prevăd explicit prescrierea dreptului instituției de a emite dispoziție de imputare, dacă constatarea pagubei are loc după expirarea a *3 ani de la data producerii pagubei.*

81. Ca urmare, deși cele două tipuri de răspunderi izvorăsc din temeuri juridice diferite (raport de muncă, respectiv raport de funcție publică), iar actul extern în raport cu care se naște problema curgerii prescripției este diferit (decizie a Curții de Conturi, respectiv act administrativ prin care s-a aplicat autorității o corecție financiară), raționamentul juridic oferit de decizia anterioară a instanței supreme este util și poate fi folosit orientativ și în ipoteza funcționarului public.

82. Ca atare, noutatea problemei de drept și a controverselor din practică nu se regăsește, cât timp principiile cuprinse în decizia amintită pot fi folosite ca ghid de interpretare și a altor dispoziții legale ce reglementează situații similare.

83. Pentru considerentele arătate, constatând că nu sunt îndeplinite, cumulativ, condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, în temeiul art. 521 alin. (1) din același cod,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge ca inadmisibilă sesizarea formulată de Curtea de Apel Galați — Secția contencios administrativ și fiscal, în Dosarul nr. 2.468/121/2018, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„Interpretarea dispozițiilor art. 76 alin. (2) din Legea nr. 293/2004 privind Statutul funcționarilor publici cu statut special din Administrația Națională a Penitenciarelor, cu modificările și completările ulterioare, raportat la art. 8 din Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă, republicat, și la art. 22 din Metodologia privind stabilirea răspunderii patrimoniale a funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, aprobată prin Ordinul ministrului justiției nr. 1.760/C/2013, în sensul de a se stabili dacă procesul-verbal de constatare a neregulilor și de stabilire a creanțelor bugetare emis în baza art. 21 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, cu modificările și completările ulterioare, act administrativ prin care s-a aplicat autorității o corecție financiară, marchează sau nu, în funcție de data emiterii notei de constatare, începutul termenului de prescripție extinctivă a dreptului conducătorului autorității publice de a emite dispoziția de imputare unui funcționar public cu statut special din sistemul administrației penitenciarelor.”

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședința publică din data de 15 iunie 2020.

pentru PREȘEDINTELE SECȚIEI DE CONTENCIOS

ADMINISTRATIV ȘI FISCAL,

judecător **IULIANA MĂIEREANU**

Magistrat-asistent,
Aurel Segărceanu

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

5 948493 248750